

הדלקת נרות ת"א
17:13

צאת השבת
18:12

פרשת השבוע

שולחן שבת - לפרשת ויקהל מאת הרב אילן אלסטר רב בית הספר רעיון מהפרשה - תופעה מיוחדת ושמה בצלאל

היחס בין פרשיות תרומה-תצווה ובין פרשיות ויקהל-פקודי הוא יחס של רעיון והגשמה. הרעיון הנשגב מופיע בפרשת תרומה: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם", והגשמתו מתחילה בפרשת ויקהל ומסתיימת בפרשת פקודי.

בראש האומנים עומד נער צעיר, אשר לפי חז"ל היה בסך הכל בן שלוש עשרה שנים כאשר בנה את המשכן. בצלאל היה מיוחד עד כדי כך שמשה רבנו מעורר את עם ישראל להתבונן בפלא הגדול הזה, בנער-אומן שהוא תופעה יוצאת מגדר הרגיל, כמו שנאמר בפרשה:

רְאוּ קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטֵּה יְהוּדָה: וַיִּמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים
בְּחֻמָּה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה: וַלְחָשׁוּב מִחֻשְׁבֹּת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת...
וּלְהוֹרֹת נֶתֶן בְּלִבּוֹ הוּא וְאַהֲלִיאֵב בֶּן אֲחִיסָמֵךְ לְמִטֵּה דָן.

לפי חז"ל מטרת פנייה זו של משה אל העם לגבי בצלאל היתה לקבל את הסכמתם למינויו כבונה המשכן:

אמר רבי יצחק: אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן נמלכים בציבור, שנאמר "ראו קרא ה' בשם בצלאל". אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: משה, הגון עליך בצלאל? אמר לו: ריבונו של עולם, אם לפניך הגון – לפני לא כל שכן? אמר לו: אף על פי כן, לך אמור להם. הלך ואמר להם לישראל: הגון עליכם בצלאל? אמרו לו: אם לפני הקדוש ברוך הוא ולפניך הוא הגון – לפנינו לא כל שכן?

לפנינו ערך חשוב ביהדות, **השלטון נבחר בהסכמת העם** ואי אפשר לכפות על העם מינוי שלטוני נגד רצונו. אף על פי שהקב"ה ומשה ראו בבצלאל את האדם המתאים ביותר לתפקיד, הקב"ה מבקש ממשה לפנות אל עם ישראל ולקבל את הסכמתו. מפרשי התורה הולכים בדרך אחרת, ורואים בפניית משה אל העם בקשר לבצלאל קריאה של התפעלות. משה רבנו מפרט את מעלותיו של בצלאל: יש בו רוח א-לוהים, חכמה, תבונה, דעת, כישרון מעשי – "לחשוב מחשבות", "לעשות בכל מלאכת מחשבת", וכישרון פדגוגי – "ולהורות נתן בלבבו". לפי הרמב"ן הכישרון המיוחד של בצלאל בתחום המעשי היה המומחיות בכל המלאכות ולא רק בתחום אחד, וזאת למרות שישראל במצרים ובמדבר לא למדו כלל מלאכות אלו ולא עסקו בהן.

נוסף על מעלות אלה, לא היה בצלאל רק בעל כישרון אומנותי מעשי אלא גם איש רוחני בעל מעלה גבוהה. ייחודו היה בשילוב המיוחד והלא מצוי של איש רוח שהוא גם איש מעשה. מצד אחד נאמר עליו "וימלא אותו רוח א-להים" ומצד שני היתה לו היכולת המעשית "לעשות בכל מלאכת מחשבת". זאת בניגוד לעובדה שלרוב נחלקים הכוחות והכישרונות בין אנשי הרוח ובין אנשי המעשה, כמו שאומר האברבנאל: "החכמים בחכמה עיונית, דל כוחם בחיי המעשה".

כך בימינו הציונות החילונית, אשר הצליחה בבניין הארץ, צמחה מתוך התנגדות לתורת ישראל, וכך גם היום יש ניגודים ומחלוקות הבאים לידי ביטוי בתחומים רבים בנוגע לדמותה היהודית של מדינת ישראל, ליישוב הארץ, וליחסנו לאומות העולם. לעתיד לבוא יתגלה השילוב בין הרוח והמעשה אצל המלך המשיח, כמו שנאמר בישעיהו:

וַיֵּצֵא חֶטֶר מִגִּזְעוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּנָּצֶר מִשְׁרָשָׁיו יִפְרָה: וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה' רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ
עֶצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת ה': וְשִׁפְט בְּצֶדֶק דְּלִים וְהוֹכִיחַ בְּמִשְׁוֹר לְעֲנֹי אֶרֶץ וְהִפָּה
אֶרֶץ בְּשִׁבְט פִּי וּבְרוּחַ שְׁפָתָיו יָמִית רָשָׁע.
אשרי מי שיחכה לגואל ויזכה לראות ולשמוח בבניין אריאל.

שאלת השבוע: עוד מעט מגיע פורים ואני מתכוננת לקנות תחפושת. האם
מוותר לי לקנות תחפושת של קצין בצבא או של רופא. שתי התחפושות כוללות מכנסים של
גברים.
תשובה: אני רואה שאת מזדרזת לקנות תחפושת כבר מעכשיו ומאחל לך שתהיי מ"הזריזים
שמקדימים למצוות", ולא רק לגבי מנהג כמו תחפושת.
לעצם שאלתך: ההיתר של אישה ללבוש כלי גבר מופיע ברמ"א בסימן תרצ"ו סעיף ח' וכך
נאמר שם: "ומה שנהגו ללבוש פרצופים [=פרצופים] בפורים וגבר לובש שמלת אישה
ואשה כלי גבר אין איסור בדבר מאחר שאין מכוונים אלא לשמחה בעלמא ... וי"א דאסור
אבל המנהג כסברא הראשונה ...".

היתר זה של הרמ"א לא מופיע בשולחן ערוך, וגם גדולי הפוסקים ובתוכם הרב עובדיה
יוסף שליט"א התנגדו להיתר זה שאישה לובשת כלי גבר.
כמו כן חשוב להדגיש שהיתרו של הרמ"א אינו נוגע למכנסים שעצם הלבישה שלהם יכולה
ליצור בעיה של צניעות חוץ מהעניין של "לא תלבש אישה כלי גבר", ואי אפשר להקל
בדבר ולתת לכל תלמידה להחליט איזה מכנסיים צנועות מותר ללבוש ואיזה מכנסיים לא
צנועות שאסור ללבוש.

לסיכום: אין לאישה ללבוש מכנסיים בפורים, ואני מציע לך הצעה מעשית, **שכבר עכשיו
תחפשי תחפושת מתאימה וצנועה.**
נתפלל ששמחת הפורים הבאה עלינו לטובה תהיה כשירה ומרוממת וארועי פורים בארץ
ובכל מקום ואתר יתקיימו בשלום ובבטחה.

שאלות בהלכה ובאמונה אפשר לשלוח לדוא"ל elster5771@gmail.com

סיפור לשולחן שבת: הכנסת אורחים

רבי אלימלך מליז'נסק ואחיו רבי זושא מאניפולי תלמידיו של המגיד ממזריטש "ערכו
גלות' במשך כמה שנים, ונדדו מעיירה לעיירה כדי להפיץ את תורת החסידות. לא היה
להם בגדים ראויים ומזון לאכול והם היו נראים כמו שני קבצנים. בנדודיהם הם היו מגיעים
מדי פעם לעיירה לודמיר. גביר העיירה שהיה עשיר מופלג סירב להכניסם לביתו בטענה
שאין זה לכבודו לארח שני קבצנים. לעומתו יהודי אחר בעיירה שהיה עני מרוד אך בעל
לב זהב ונשמה טהורה, אכסן את שני האחים הצדיקים ברצון.
לימים יצא שמם בעולם ורבי אלימלך ורבי זושא נודעו כצדיקים גדולים ורבים באו אליהם
כדי לקבל ברכה הדרכה ועצה. החסידים שלהם קנו להם עגלה מהודרת רתומה לסוסים
אבירים, והם המשיכו לנוע מעיר לעיר להפיץ את תורת החסידות. יום אחד הם הגיעו שוב
לעיירה לודמיר. כאשר שמע גביר העיירה על בואם של שני הצדיקים הגדולים למקומם,
הוא יצא לקראתם והזמיןם לביתו.
ענו לו רבי אלימלך ורבי זושא: בבקשה אתה יכול לקחת את העגלה והסוסים. אנו הולכים
אל אותו יהודי שאירח אותנו בביתו עד היום.
העשיר התפלא על תשובתם והם הסבירו לו: הרי אנחנו לא השתנו נשארנו אותו אלימלך
ואותו זושא כמו שהיינו בביקורים הקודמים שלנו בעיירה. אם כן מה נשתנה עכשיו שאתה

מבקש להזמין אותנו לביתך? אין זאת אלא מפני שיש לנו כעת עגלה וסוסים. אם כן קח את העגלה והסוסים וארח אותם בביתך.